

## Primera part.

Consideracions relatives a les ciències

- La raó i el mètode

**Per naturalesa tots els homes tenim raó, que és la única cosa que ens diferencia de les bèsties, i el fet que hi hagi una gran diversitat d'opinions no vol dir que unes persones siguem més racionals que les altres, sinó que encaminem els nostres pensaments cap a llocs diferents i no considerem les mateixes coses. Anem avançant sempre que no ens allunyem del camí que hem de seguir i sovint ens enganyem quan alguna cosa ens afecta. Descartes ens ensenyarà el mètode de com ha dirigit ell la seva raó.**

- Crítica de la instrucció rebuda

**Des de petit, descartes va estudiar lletres i quan el van admetre com a docte va decidir que no volia seguir estudiant el que sempre havia estat estudiant i creia que no li havia servit de gaire cosa. Creu que no cal molt bona nota ni molts estudis per poder persuadir millor les seves propostes, que qualsevol amb prou capacitat de raonament ho pot fer. Critica cadascuna de les assignatures que va estudiar per això.**

- *El gran llibre del món*

**Quan deixa els estudis es dedica a viatja per el món i observant el com és el nostre món, la diversitat que hi ha i com som. D'això n'anomena el llibre del món, i veien que tots tenim costums, pensaments, etc, diferents, va decidir estudiar-se a si mateix.**

## Segona part

Principals regles del mètode.

- *Unitat del projecte*

***Quan estava a Alemanya, mirava els edificis, els que estaven fets per un sol arquitecte estaven més ben fets i endreçats que els que havien estat fets per més d'un arquitecte, i com la gent, en veure baralles, els protegia amb guàrdies o gràcies a senadors que havien estat prudents. Tanmateix, les ordenances que Déu va fer eren bons costums, ja les havia fet un sol home.***

***Les ciències han anat creixent amb les opinions de moltes persones, no s'acosten tant a la veritat com si les hagués fet un home amb bon sentit. També pensava que si des de petits els nostres tutors o pares no ens haguessin guiat per la seva raó, n'hauríem tingut una de més pura.***

***Va decidir abandonar les seves opinions i substituir-les per unes de millors o per les mateixes però ajustades amb un nivell de raó.***

- *Regles del mètode*

***Va anar poc a poc i amb bona lletra per no tornar a caure. No va rebutjar cap opinió de les que tenia o havia tingut. Ha fet servir totes les matèries que des de petit li van ensenyar i així no cometre errades amb aquests quatre criteris:***

- no dir que una és vertadera si en veritat no ho saps del tot cert.*
- dividir en tantes parts com fos possible les dificultats que trobés per tal de poder–les resoldre molt millor.*
- endreçar–les pel grau de dificultat*
- revisar–ho les vegades que faci falta per no cometre cap error.*

- *Aplicació del mètode*

*Hem de seguir les regles , ja que si donem per certa una afirmació quan en la realitat era falsa , no arribem enlloc. Va decidir d' examinar–les una a una i les anomenava amb xifres tan curtes com podia , i així les analitzava geomètrica i algèbricament. Això li va proporcionar una gran facilitat , i no només en va resoldre les que ja sabia , sinó que també les qüestions que desconeixia. Utilitzant aquest mètode estava segur de que feia servir bé la raó , i si més no , la feia servir el millor que podia i intentaria aplicar les raons no només a l'àlgebra , sinó que també a les altres ciències , però es va adonar que anava en contra de les ordres del mètode, i que totes les altres ciències van manllevades a la filosofia , i d'aquesta no en tenia gaire cosa segura , i va decidir deixar–ho córrer fins que no fos una mica més gran.*

### Tercera part

Algunes regles de la moral del mètode.

- *Màximes de moral provisional*

*Mentre que estava endreçant el seu gran projecte es va elaborar una moral provisional , al igual que quan algú enderroca la seva casa per a fer–la de nou viu de lloguer mentre fa les reformes , que consistien en quatre màximes:*

- obeir les lleis , costums , religió , etc, del seu país.*
- ser tan ferm i decidit en tot com pogués a l'hora de fer les coses.*
- intentar superar–se a si mateix.*

- *Elecció de vida*

*Com a conclusió de la moral , va fer una revisió de les diverses ocupacions que tenen els homes per tal d'escollir millor. Va decidir que es dedicaria a avançar en el coneixement de la veritat seguint el seu mètode. Va ficar aquestes màximes a la veritat de la fe , i després va decidir que ja podia començar a desfer–se'n d'algunes. Va tornar a agafar la maleta i es va posar a viatjar els propers 9 anys. Com quan va emprendre un viatge per observar la gent , ara l'emprèn per mirar quins són els seus errors. També fa noves propostes per al seu mètode.*

### Quarta part

Proves d'existència de Déu i de l' ànima

- El dubte metòdic i la certesa del jo pensant

*Ens parla de les seves primeres meditacions. Va fer tot el contrari del que les costums diuen , i que els seus sentits no es deixessin influenciar per el que ells sentien , donant per falsos tots els raonaments que*

fins aleshores havia donat per demostracions. Els somnis també eren pensaments , així que va decidir que els seus somnis també eren falsos , però calia que ell fos alguna cosa , o sigui , una veritat , i d'aquesta veritat surt <penso,ergo existeixo> i era una veritat tan certa que va decidir ficar-la com el primer principi de la filosofia que cercava. Va treure una conclusió respecte a la seva existència: el seu cos podia no existir o ser imaginari , però la seva ànima segur que existia, i d'aquí va dir que totes les coses que concebem molt clares són veritat , encara que en alguns casos ens costi.

- *L'existència de Déu*

Dubtava que el seu ésser no era del tot perfecte , se li va acudir pensar si hi havia alguna cosa més perfecta que ell. No li preocupava saber si el cel o la terra eren superiors a ell perquè pensava que en depenien d'ell. Només podia ser que algú hagués posat aquestes idees a dins seu , algú que fos perfecte. Aquest algú és Déu. També hi tenia que haver algú menys perfecte que Déu però més perfecte que ell , i que li hagués ensenyat tot el que ell sap. Més tard va pensar que Déu no era del tot perfecte , ja que estava compost de la naturalesa intel·ligent i la corporal , però que si hi havia algú que fos totalment perfecte tindria que dependre del poder de Déu. No podia assegurar l'existència de Déu amb cap raó aritmètica , matemàtica , etc, però si aixequem les ànimes el podem veure.

- *Déu , garantia de criteri d'evidència*

Per a ell l'existència de Déu és segura , en canvi el fet que hi hagi astres ,Terra, etc, no és tan certa. Les coses que percebem clares són certes perquè Déu és perfecte i tot prové d'ell. Si alguna no és molt clara és fosca és degut a que nosaltres no som perfectes. No tots els nostres somnis són veritat , ja que ens poden enganyar al dormir , i fins i tot algunes vegades quan estem desperts , ja que el Sol no té la mateixa grandària quan el veiem des de la terra que la seva àrea real.

#### Cinquena part

Ordre de les qüestions de física, explicació del moviment del cor i diferència entre la nostra ànima i la de les bèsties.

- *Física. Un món creat en els espais imaginaris*

Déu ha creat a la natura una sèries de normes o lleis que ens afecten contínuament. Observant-les , Descartes va aprendre més que les que havia après anteriorment i havia esperat aprendre. L'única cosa que pot fer és donar-les a conèixer. En va escollir principalment una , una de molt important: la concepció de la llum. Després d'explicar la concepció de la llum parla del Sol, de les estrelles fixes , del cel , dels cometes , de la Terra i de els cossos que hi ha sobre aquesta. Va descriure aquesta matèria com la més clara i intel·ligible a part de la de Déu i l' ànima , va fer veure les lleis de la natura , i va intentar demostrar que aquestes lleis estan a tot arreu. També hi va afegir algunes coses com les substàncies , la situació , el moviment , etc, deia que Déu no havia posat cap pesantor en la matèria. Parlant de la Terra i de que la Lluna causava un flux en el mar i en l'aire de llevant cap a ponent , de com de manera natural es formaven les muntanyes , del metall de les mines i de com es produïen els compostos. També va estudiar el foc( com s'alimenta , com produeix llum , etc.)

- *Biologia. Un exemple de fisiologia mecanicista: la circulació de la sang.*

Descartes diu que Déu va formar el cos d'un home semblant al nostre tant per dins com per fora , i el va fer amb els materials que es trobaven a la natura , i sense posar-hi cap ànima , només excitant el seu cor i va mirar que passava. Déu va crear una ànima irracional i la va unir a un cos. Per a fer aquesta unió es necessiten venes i els pulmons , el funcionament del cor , dels seus moviments , de com corre la sang , de que fa , com funcionen altres òrgans com ara l'estómac i quines classes de conductes per on

passa la sang.

- *Els animals màquines i l'home.*

Va pensar que si hi hagués algunes màquines que fossin semblants als simis o d'altres animals racionals no es veuria cap diferència entre un i altre, mentre que si fossin semblants als nostres cossos però no tinguessin les mateixes reaccions que nosaltres podríem reconèixer quin és l'home i quina és la màquina. No podrien fer servir gests ni signes composant-los com fem nosaltres, i encara que fessin algunes coses millors que nosaltres en fallarien d'altres en les que es demostraria que no actuen per mitjà del coneixement. També descobreix que les bèsties tenen menys enteniment que els homes i també tenen menys gens. Havia descrit l'ànima racional i va fer veure que no la pot extreure del cos, com fa veure en altres casos, sinó que ha d'estar creada expressament per estar allà, i ha d'estar unida estretament a ell i, per a ser un home de veritat ha de tenir sentiments i apetits semblants als nostres. La nostra naturalesa és totalment independent del cos i no està subjectada a morir amb ell i per aquesta raó ens inclinem a pensar que és immortal.

### Sisena part

Coses necessàries per a anar lluny en la investigació de la natura i raons que van dur l'autor a escriure.

- *Raons per a publicar el tractat del món : el procés de la ciència i la seva utilitat*

Descartes volia publicar la seva obra, però se la van censurar, tot i que ell pensava que no era perjudicial per a l'Estat ni per a l'Església, degut a que, quan la va escriure va anar amb molt de compte per no ofendre o fer mal a cap institució o persona. En la seva obra només ha intentat resoldre algunes dificultats que pertanyen a les ciències especulatives i tampoc es creu obligat a escriure-les.

Quan va descobrir el món de la física, va pensar que no les podia tenir amagades i que les tenia que publicar, que només hi havia la física que ensenyaven a les escoles, sinó que n'hi havia d'altres com ara la força, les accions del foc, de l'aigua, de l'aire, dels astres, etc. Aquestes tenien tanta precisió com qualsevol altra cosa que sigui fàcil, i així es poden aprofitar i fer-nos els amos de la natura i conservar d'aquesta manera la salut i altres béns que tenim a la vida a partir de la medicina. Com que no li van deixar publicar, va decidir de comunicar fidelment al públic tot el que sabia, i que l'ajudessin a l'hora de fer experiments i a difondre els seus pensaments per a obtenir més contribuïdors. Quan feia els experiments s'adonava que eren molt necessaris (primer va procurar descobrir les primeres causes de tot el que hi pot haver al món, examinar quins eren els primers efectes que es dedueixen d'aquestes causes, i quan va intentar aprofundir en les més particulars va veure que era impossible ja que n'hi havien moltes i diverses), i que la naturalesa era tan vasta i àmplia, i els principis eren tan generals que poden ser deduïts de moltes maneres. D'aquesta manera va afegir els nous coneixements que va treure a la tesi del mètode per a veure si ara li publicaven.

- *Raons per a no publicar el tractat del món, malgrat les consideracions anteriors*

No volia publicar el seu tractat del món degut a les repercussions que pot causar la por a la societat d'aquell temps, a les crítiques dels filòsofs, a la reacció de la gent i a la possible caiguda de la seva reputació. Tampoc sap si l'obra pot ajudar a molta gent degut a que no està completa del tot.

- *Via mitjana: raons per a publicar el discurs del mètode i els assaigs*

Totes aquestes consideracions van fer que decidís no publicar el seu tractat i de no parlar-ne mai més, però hi van haver dues raons més per a que publicés la seva obra: una era el fet que hi havia gent que sabia que anteriorment volia publicar la seva gran obra, i l'altra és que ell es va proposar de fer

experiments que encara no havia acabat , i que si la gent coneixia el que havia fet fins aleshores el podria ajudar , i també per a intentar influir en la societat i que ells facin , o com a mínim , prenguin exemple d'ell.